

IZTOK TOMAZIN IN MARKO ČAR STA SMUČALA Z GAŠERBRUMA I V BAZNI TABOR

Z OSEMTISOČAKA NA SMUČARSKI DESKI

Po velikanskem uspehu bratov **Davorina** in **Nejca Karničar** z Jezerskega, ki sta v enem dnevu smučala čisto z vrha osemtisočaka Anapurne I v bazni tabor, sta letošnjega 5. julija svet in seveda še predvsem svoje slovenske rojake razveselila z novim podobnim velikanskim uspehom 25-letni študent **Marko Čar** in 35-letni zdravnik **dr. Iztok Tomazin**: prvi s smučarsko desko in drugi s smučni sta smučala z vrha 8068 metrov visokega Gašerbruma I, pa ne po najlažji, »klasični« smeri, ampak po izredno strmem Japonskem ozebniku. Po razpoložljivih podatkih in po mnenju poznavalcev je to dejanje doslej najzahtevnejši smučarski spust z vrha kakšnega osemtisočaka na svetu in hkrati prvi spust, ki ni potekal v območju normalnega pristopa na goro.

NAJZAHTEVNEJŠI CILJ DOSLEJ

Letošnjega 26. maja je iz Ljubljane prek Zagreba, Amsterdam in Karačija odpotovala v pakistanski Islambad šestčlanska slovenska alpinistično-smučarska odprava »Ski 8000«, ki je imela za cilj priplezati na vrh 8068 metrov visokega Gašerbruma I in z vrha smučati v bazni tabor. Nasploh je osnovna zamisel projekta Ski 8000 plezanje na najvišje gore sveta in smučanje z njihovih vrhov, ko jedro moštva ostaja enako, za posamezne akcije pa ga dopolnjujejo z novimi člani. Skupina je začela leta 1993 na himalajskem osemtisočaku Šiši Pangmi v Tibetu. Takrat sta **Matej Kranjc** in **Iztok Tomazin** priplezala na srednji vrh te gore (8012 m), vendar jima je vihar preprečil, da bi smučala prav z vrha. Vseeno je Kranjc smučal z višine 7400 metrov, Tomazin pa 7550 metrov, kar je takrat pomenilo nov slovenski višinski rekord v alpinističnem smučanju.

Letos so se fantje lotili še mnogo zahtevnejšega cilja — vzpona na 8068 metrov visoki Gašerbrum I, ki ga imenujejo tudi Hidden Peak, v pogorju Karakorum v Pakistanu, in smučanja z vrha te gore po Japonski smeri, ki je obetala dotlej najtežavnejše smučanje s katerega od osemtisočakov.

Dne 26. maja letos so na pot odšli 55-letni arhitekt **Janez Golob**, vodja odprave, sicer pa izkušen gorski vodnik, namestnik vodje in zdravnik odprave 35-letni dr. Iztok Tomazin, sicer tudi gorski vodnik, ter člani 31-letni računalniški programer **Simon Čopić**, 25-letni študent **Marko Čar**, 25-letni študent **Urban Golob** in 24-letni študent **Matija Jošt**. V Ravalpindiju so si uredili dovoljenja in nakupili dodatno hrano, po vožnji z avtobusom do Skarduja so tam najeli nosače, 3. junija pa začeli enotedenski dostopni marš do baze pod Gašerbrumom I na nadmorski višini 5000 metrov, ki so si jo uredili na sotočju ledenikov Gašerbrum in Baltoro. Urban Golob si je na ledeniku huje poškodoval nogo, kar mu je pozneje onemogočilo delo na gori.

TRI TEDNE DELA NA GORI

Že 12. junija je vseh pet zdravih članov odprave v trinajstih urah zahtevnega vzpenjanja po zelo razbitem ledeniku doseglo uravnajo na višini 5800 metrov, kjer so postavili dva šotorja za prvi višinski tabor in v njih prespali. Naslednji dan sta Čar in Tomazin raziskala teren do višine 6000 metrov, drugi pa so sestopili v bazni tabor, kamor jim je naslednji dan sledila tudi preostala dvojica.

Do 18. junija so se alpinisti menjavali na gori, ta dan pa sta Čar in Tomazin kljub viharju, ki je bil začetek večjega poslabšanja vremena (to je bilo najverjetneje usodno za **Slavka Svetičiča**, ki je ta čas sam plezal na Gašerbrum IV), priplezala 6750 metrov visoko, poiskala in opremila prehod čez strmo skalno stopnjo ter na najvišji doseženi točki pustila opremo za tretji višinski tabor, dan pozneje pa v slabem vremenu sestopila v bazo.

Šele 25. junija se je vreme toliko izboljšalo, da so Slovenci lahko nadaljevali delo na gori. V globokem snegu so Čopić, Janez Golob in Jošt prišli do prvega višinskega tabora, kjer so videli prav žalostno sliko: eden od šotorov je bil podrt in polomljen, vendar so ga za silo popravili in v taboru prespali, naslednji dan pa vsi trije odšli proti drugemu višinskemu taboru, Čopić na smučeh, ostala dva pa sta gazila. Vendar ne dolgo, saj sta zaradi visokega snega morala kmalu odnehati in se vrniti v prvi tabor.

Do 2. julija so se potem menjavala obdobja lepega in slabega vremena, ki so jih alpinisti izkoristili kolikor je bilo le mogoče koristno, 3. julija pa sta Čar in Tomazin po trinajstih urah garanja v globokem snegu in s težkima nahrbtnikoma, v katerih je bila vsa smučarska in plezalna oprema, fiksne vrvi in oprema za tretji višinski tabor, preplezala Japonski ozebnik in na skalnem pomolu 7000 metrov visoko postavila šotorček tretjega višinskega tabora, v katerem sta prespala. V baznem taboru so ta večer sprejeli njuno kratko sporočilo, potem pa je bila radijska zveza prekinjena.

DVA DNI TVEGANEGA SMUČANJA

Ko je ni bilo niti naslednji dan, je v baznem taboru zavladovala negotovost: v velikih gorskih višinah so slutili vihar, ki bi bil lahko usoden za oba plezalca. Vendar sta ta dva ves ta dan zbiralala moči in pripravljala opremo za naskok na vrh, ob šestih zvečer pa sta 4. julija začela odločilni vzpon. Plezala sta vso noč, gazila sneg do kolen (in še višji) in poleg osebne opreme nosila s seboj tudi vse, kar sta potrebovala za smučanje.

Dne 5. julija že ob 5.53 sta priplezala na 8068 metrov visoki vrh Gašerbruma I. Vreme je bilo jasno, vendar je pihal močan veter in zelo mraz je bilo. Na vrhu sta ostala približno eno uro, toda šele tik pred tem, ko sta se

nameravala vrniti, jima je le uspelo dobiti radijsko zvezo z baznim taborom in sporočiti veselo novico.

Potem sta zavijugala proti dolini: Čar na snežni deski, snowbordu, Tomazin na smučeh. Po dveh urah zahtevnega smučanja sta prispela do tretjega višinskega tabora, najzahtevnejši odsek pa je bil takoj pod vrhom: 150 metrov visoka snežna vesina z naklonino 50 stopinj, pod njo pa vse do tretjega tabora naklonila žlebov in vesin, strmih od 35 do 50 stopinj. — Tega dne se je Jošt s tremi Baski povzpел do prvega višinskega tabora, od koder je s člani še nekaterih drugih odprav opazoval Čarovo in Tomazinovo smučanje proti tretjemu taboru.

Dan pozneje, 6. julija, sta Čar in Tomazin v viharju presmučala najzahtevnejši del spusta z Gašerbruma, 600 metrov dolg Japonski ozebnik s povprečno naklonino okoli 50 in ponekod celo do 55 stopinj. Štiri-deset višinskih metrov v najožjem delu ozebnika, kjer je bila širina ponekod manj kot en meter in kjer so bile manjše skalne stopnje, sta preplezala navezana na fiksno vrh, čez 25-metrsko kopne skalne pregrade v spodnji tretjini ozebnika pa sta se (bilo je samo tokrat) spustila po vrvi. Mimo drugega višinskega tabora in skozi ledeni slap sta prismočala do višine 5300 metrov,

do večera pa sta skupaj z Janezom Golobom, ki ju je čakal v prvem višinskem taboru, prispela v bazni tabor.

SLOVENCİ ČISTO V SVETOVNEM VRHU

Do 9. julija sta nameravala podoben podvig narediti še Čopi in Jošt. Prišla sta do tretjega višinskega tabora, ki ga je pred tem vihar razdejal in sotor podrli. Čopi je ta dan skupaj s tremi Španci iz tega tabora poskusil vzpon na vrh, vendar so morali na višini približno 7500 metrov zaradi viharja odnehati in se vrniti. Dne 10. julija je prišel v prvi višinski tabor med drugimi tudi Tomazin, ki bi se ob primernem vremenu po drugi smeri še enkrat povzpел na vrh, vendar so se ta dan dogodki začeli razpletati popolnoma drugače, kot je bilo predvideno.

Iz baznega tabora je ta dan v prvi višinski tabor prišlo sporočilo, da je neki korejski alpinist nenavezan pod prvim višinskim taborom padel v ledeniško razpoko. Čar in dva člana pakistanske vojaške odprave so takoj odhiteli na pomoč, potegnili Korejca iz razpoke in mu ukazali, naj počaka na domnevno varnem mestu ob razpoki, kajti zaradi suma hujše poškodbe naj bi ga prišel pogledat dr. Tomazin. V resnici je ta hitro prismočal do kraja nesreče, med pregledom in oskrbo poškodovanca pa so se še Tomazinu udrla snežena in ledena tla in je padel na dno iste razpoke kot Korejec ter se tudi sam poškodoval.

Ko so drugi zvedeli za to nesrečo, sta se nemudoma odpravila na pomoč še Čopi in Jošt. Začel se je zahteven transport do vmesnega tabora na nadmorski višini 5400 metrov: Korejca so položili na vlake iz smuči, Tomazin pa je ob pomoči tovarišev s težavo sestopal sam. Toda med tem je padel v razpoko še pakistanski vodnik, ki je bil na srečo navezan, vendar se je v baznem taboru dan pozneje izkazalo, da je ob padcu dobil hujše poškodbe prsnega koša. Vsi skupaj, ponesrečenci in reševalci, so potem prespali v vmesnem taboru. Naslednji dan so ponesrečenega Korejca prenesli v bazni tabor člani njegove odprave, Tomazin pa je v spremstvu Čopija sam sestopil v bazo, kjer je postal sam svoj pacient.

Čar in Jošt sta potem šla v prvi višinski tabor, kjer ju je že čakal Janez Golob. Skupaj so podrli tabor in težko otovorjeni sestopili v bazo.

Dne 15. julija se je začel sestopni marš, ki je do Skarduja trajal pet dni, 22. julija pa se je vsestransko uspešna slovenska odprava z avtobusom pripeljala v Ravalpindi ter se 28. julija vrnila v Ljubljano. Nekaj dni pozneje se je domov vrnil le Urban Golob, ker so mu v Pakistanu ukradli dokumente in denar.

Smučanja z vrhov osemstisočakov so bila v dosedanji zgodovini ekstremnega alpinističnega smučanja zelo redka dejanja. Z letošnjim smučanjem bratov Karničar z Anapurne ter z uspehom Čara in Tomazina na Gašerbrumu I pa smo Slovenci trenutno najuspešnejši narod na svetu v dejavnosti, ki združuje najzahtevnejše prvine visokogorskega alpinizma in smučanja.

Mladi Slovenci na Khan Tengriju

V Tien Šanu, pogorju Kirgizistana, je bila avgusta 10-članska odprava mladih perspektivnih slovenskih alpinistov, katere največji dosežek je bil vzpon na (uradno) 6995 metrov visok vrh Khan Tengri.

Odprava pod vodstvom **Aleša Cvahteta** iz Alpinističnega kluba Vertikala, v kateri so bili poleg njegovih klubskih kolegov še člani Alpinističnega odseka Ljubljana Matica, Soškega alpinističnega odseka, Akademskega alpinističnega odseka ter alpinističnih odsekov Rašica in Domžale, je odšla na pot iz Ljubljane 24. julija ter prek Münchna, Frankfurtu in Almatija v Kazahstanu prispela v Karakolo v Kirgizistanu, od koder je s helikopterjem odpotovala v bazni tabor pod »svojo« goro, ki je bila takrat še 7439 metrov visoki Pik Pobedi. Tam pa so jim izkušeni poklicni ruski alpinisti, »snežni medvedje«, med katerimi so bili tudi udeleženci znamenite alpinistične odprave na Kangčendzengo leta 1994 in še na druge osemstisočake v Himalaji, zaradi neprimernih vremenskih razmer vzpon na to goro odločno odsvetovali.

Tako so se slovenski alpinisti odločili za vzpon na Khan Tengri, ki je komaj pet metrov nižji od 7000 metrov. Na vrh te gore so 10. avgusta prišli štirje slovenski alpinisti, pred tem pa so mladi plezalci opravili nekaj prav lepih aklimatizacijskih vzponov in na enem od njih preplezali tudi prvenstveno smer, ki so jo — seveda — imenovali Slovenska smer.

Podrobnosti o tej odpravi bomo objavili prihodnjič.